GENERALINĖS ADVOKATĖS CHRISTINE STIX-HACKL IŠVADA,

pateikta 2006 m. sausio 26 d. [1]

I — Įvadinės pastabos

1. Šioje byloje *Gerechtshof te Amsterdam* prašo Teisingumo Teismo išaiškinti Bendrijos muitinės kodeksą [2] dėl nešiojamųjų kompiuterių, kuriuose įdiegta operacinės sistemos programinė įranga, muitinės vertės. Konkrečiai klausiama, ar operacinės sistemos programinės įrangos vertė turi būti įtraukta į nešiojamųjų kompiuterių muitinės vertę.

II — Teisinis pagrindas

2. Muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Importuojamų prekių muitinės verte laikoma sandorio vertė, tai yra kaina, faktiškai sumokėta arba mokėtina už prekes, parduodamas eksportui į Bendrijos muitų teritoriją, prireikus patikslinta vadovaujantis 32 ir 33 straipsniais, jeigu <...>

d) pirkėjas ir pardavėjas tarpusavyje nesusiję arba jeigu pirkėjas ir pardavėjas tarpusavyje susiję, sandorio vertė priimtina muitinei remiantis 2 dalimi."

3. Pagal Muitinės kodekso 29 straipsnio 2 dalį tarpusavyje susijusių įmonių sandorio vertė gali būti pripažinta priimtina nustačius, kad minėta vertė yra labai artima rinkos vertei tuo pačiu arba beveik tuo pačiu momentu.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1) (toliau – Muitinės kodeksas, arba MK).

4. Muitinės kodekso 32 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Nustatant muitinės vertę pagal 29 straipsnį, prie faktiškai sumokėtos arba mokėtinos importuojamų prekių kainos pridedama:

<...>

b) atitinkamai paskirstyta toliau išvardytų pirkėjo tiesiogiai arba netiesiogiai, nemokamai arba sumažintomis kainomis tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų, susijusių su importuojamų prekių gamyba ir pardavimu eksportui, vertė tiek, kiek ši vertė nebuvo įskaityta į faktiškai sumokėtą arba mokėtiną kainą:

i) medžiagų, komponentų, dalių ir panašių daiktų, įeinančių į importuojamų prekių sudėtį;

ii) įrankių, štampų, formų ir panašių daiktų, naudotų importuojamoms prekėms gaminti;

iii) medžiagų, sunaudotų gaminant importuojamas prekes;

iv) inžinerinių, projektavimo, meninio apipavidalinimo, dizaino darbų, įskaitant eskizų ir brėžinių parengimą, atliktų ne Bendrijoje ir būtinų importuojamų prekių gamybai;

c) su prekėmis, kurių muitinės vertė nustatinėjama, susiję autoriniai atlyginimai ir mokesčiai už licencijas, kuriuos pirkėjas privalo tiesiogiai arba netiesiogiai sumokėti vykdydamas šių prekių pardavimo sąlygas, tiek, kiek tokie autoriniai atlyginimai ir mokesčiai už licencijas neįskaityti į faktiškai sumokėtą arba mokėtiną kainą;

<...>

3. Nustatant muitinės vertę, prie faktiškai sumokėtos arba mokėtinos kainos nepridedamos jokios pinigų sumos, išskyrus kai numatyta šiame straipsnyje <...>“

5. Muitinės kodekso 34 straipsnis nustato:

„Taikant Komiteto procedūrą gali būti nustatytos specialios taisyklės, reglamentuojančios duomenų apdorojimo įrangai skirtų laikmenų ir jose esančių duomenų bei programinės įrangos muitinės vertės nustatymo tvarką.“

6. 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, įgyvendinimo nuostatas [3] (toliau – Įgyvendinantis reglamentas), 147 straipsnyje nustatyta:

„1. Taikant (Muitinės) kodekso 29 straipsnį, faktas, kad prekės, kurios yra pardavimo objektas, yra deklaruotos išleidimui į laisvą apyvartą, laikomas požymiu, kad jos buvo parduotos eksportuoti į Bendrijos muitų teritoriją. Į šį požymį atsižvelgiama ir atliekant vėlesnius perpardavimus iki muitinio įvertinimo atvejais. Šiuo atveju kiekviena pardavimo kaina, vadovaujantis 178-181 straipsniais, gali būti laikoma muitinio įvertinimo pagrindu.

<...>

3 — OL L 253, p. 1.

3. Pirkėjas neprivalo vykdyti jokių kitų sąlygų, išskyrus tą, kad jis turi būti pardavimo sandorio šalis.“

7. Įgyvendinančio reglamento 167 straipsnyje numatyta:

„1. Nepaisant (Muitinės) kodekso 29–33 straipsnių, nustatant automatinio duomenų apdorojimo įrangai skirtų laikmenų ir jose esančių duomenų bei programinės įrangos muitinės vertę, atsižvelgiama tik į pačių laikmenų kainą arba vertę. Į importuojamų laikmenų muitinės vertę neįskaitoma jose įrašytų duomenų ar instrukcijų vertė, jeigu ji nurodyta atskirai nuo atitinkamos laikmenos kainos arba vertės.“

III — Faktinės bylos aplinkybės, pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

8. Šioje byloje nagrinėjamas ginčas tarp *Compaq Computer International Corpora-*

tion (toliau – CCIC) ir Arnhemo muitinės tarnybos inspektoriaus (*Inspecteur van de Belastingdienst – Douanedistrict Arnhem*, toliau – muitinė) dėl nešiojamųjų kompiuterių, CCIC išleistų į laisvąją apyvartą nuo 1995 m. sausio 1 d. iki 1997 m. gruodžio 31 d., muitinės vertės. Nyderlandų muitinė tvirtina, kad CCIC buvo neteisi neįtraukdama operacinių sistemų programinės įrangos kainos į nešiojamųjų kompiuterių muitinės vertę.

9. CCIC priklauso tarptautinei informacinių technologijų srities įmonių grupei *Compaq* ir užsiima *Compaq* prekių ženklo produktų prekyba Europoje. Ji turi platinimo centrą Nyderlanduose.

10. CCIC yra *Compaq Computer Corporation* (toliau – CCC) visiškai priklausanti dukterinė bendrovė, įsteigta Jungtinėse Valstijose. Patronuojanti bendrovė CCC sudarė su *Microsoft Corporation* sutartį, pagal kurią pačios *Compaq* ar jos vardu pagamintuose kompiuteriuose gali būti įdiegtos ir kartu parduodamos MS-DOS ir MS Windows operacinės sistemos (toliau sutrumpintai – operacinė sistema). Už kiekvieną kompiuterį, kuriame įdiegta minėta operacinė sistema, CCC sumoka *Microsoft* 31 USD.

11. CCC pirko nešiojamųjų kompiuterių iš dviejų Taivano gamintojų, ir šalys susitarė, kad šie kompiuteriai bus pateikiami į jų standžiuosius diskus įdiegus minėtą operacinę sistemą. Tam CCC nemokamai pateikė šiems gamintojams programinę įrangą, kuri vėliau buvo įdiegta nešiojamuosiuose kompiuteriuose. Po to kompiuteriai FOB (franko laivo denis) Taivanas sąlygomis buvo išsiųsti parduoti Bendrijoje.

12. CCC savo ruožtu pardavė nešiojamuosius kompiuterius CCIC; iš Taivano jie buvo atgabenti tiesiai į Nyderlandus. Nustatant muitinės vertę CCIC nurodė, kad nešiojamieji kompiuteriai skirti laisvajai apyvartai Europos bendrijoje. Nustatant nešiojamųjų kompiuterių muitinės vertę pagal Muitinės kodekso 29 straipsnį buvo atsižvelgta į Taivano gamintojų ir CCC sutartą pardavimo kainą. Akivaizdu, kad operacinės sistemos kaina nebuvo į ją įtraukta.

13. Už muitinės vertės nustatymą atsakinga tarnyba (*Landelijk Waardeteam van de Douane*) atliko CCIC patikrinimą 1999 m., norėdama nustatyti, ar deklaruota nešiojamųjų kompiuterių muitinės vertė yra tiksli. Tarnyba padarė išvadą, kad kompiuteriuose įdiegtos operacinės sistemos vertė turėjo būti įtraukta į muitinės vertę. Dėl šio patikrinimo išvadų muitinė padidino nešiojamųjų kompiuterių muitinės vertę programinės įrangos

kaina ir priėmė ginčijamus nurodymus sumokėti papildomus muitus už laikotarpiu nuo 1995 m. sausio 1 d. iki 1997 m. gruodžio 31 d. išleidimui į laisvąją apyvartą deklaruotus importuotus nešiojamuosius kompiuterius.

IV — Dėl prejudicinio klausimo

A — *Įvadinės pastabos*

14. Muitinė atmetė CCIC skundus dėl šių nurodymų sumokėti papildomus muitus, ir ši dėl tokio muitinės sprendimo pateikė ieškinį Amsterdamo apeliacinio teismo (*Gerechtshof Amsterdam*) muitų bylų kolegijai.

16. Pirmiausia reiktų pažymėti, kad pagal Muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalį muitinės vertė iš esmės nustatoma remiantis vadinamąja sandorio verte. Tai yra „kaina, faktiškai sumokėta arba mokėtina už prekes, parduodamas eksportui į Bendrijos muitų teritoriją, prireikus patikslinta vadovaujantis 32 ir 33 straipsniais".

15. Nagrinėdamas šį skundą, 2004 m. liepos 13 d. Nutarimi, kuri Teisingumo Teismo kanceliarijoje buvo užregistruota 2004 m. liepos 19 d., *Gerechtshof Amsterdam* pateikė Europos Bendrijų Teisingumo Teismui šį klausimą:

17. Iš Muitinės kodekso 29 straipsnio aišku, kad muitinės vertė nustatoma atsižvelgiant į konkretų pardavėjo ir pirkėjo sandorį. Paprastai tai yra tas sandoris, kurį nurodo deklarantas, jeigu vėliau to neužginčija mokesčių tarnyba.

„Ar pagal Muitinės kodekso 32 straipsnio 1 dalies b punktą reikia padidinti importuojamų kompiuterių, kuriuose pardavėjas įdiegė operacinę sistemą, sandorio vertę programinės įrangos, kurią pirkėjas nemokamai suteikė pardavėjui, verte, jei ši nebuvo įtraukta į sandorio vertę?"

18. Tačiau kai kuriais atvejais šiuo pagrindu nustatyta sandorio vertė netinka muitinės vertei nustatyti. Pavyzdžiui, tam tikromis aplinkybėmis taip gali būti, kai deklaruotas pardavimo sandoris sudarytas dviejų tarpu-

savyje susijusių įmonių [4]. Tokiu atveju muitinės vertė gali būti nustatoma vadovaujantis Muitinės kodekso 30 ir 31 straipsniuose numatytais metodais. Be to, sandorio vertę galima patikslinti taikant Muitinės kodekso 32 straipsnio 1 dalį, kurioje numatyta nemažai papildomai į sandorio vertę įtrauktinų elementų, jeigu jie nebuvo į ją įtraukti prieš tai.

B — *„Pirkėjo" ir muitinės vertei nustatyti svarbaus sandorio identifikavimas*

20. Komisija teigia, kad CCC yra pardavėjas, o CCIC – pirkėjas. Kitaip tariant, kad nustatant muitinės vertę svarbus yra CCC ir CCIC pirkimo–pardavimo sandoris. Teismo posėdyje tokiam požiūriui nepritarė nei CCIC, nei Nyderlandų ir Jungtinės Karalystės vyriausybės.

21. Komisija mano, kad nustatant muitinės vertę CCC negalima laikyti pirkėju, nes CCC yra įsteigta ne Bendrijos teritorijoje.

19. Kaip teisingai pabrėžė Komisija, sandorio vertės ir muitinės vertės nustatymas labai priklauso nuo pardavėjo ir pirkėjo identifikavimo. Nelygu kuris sandoris bus nagrinėjamas, gali skirtis sandorio vertės dydis ir jos sudedamosios dalys, o taip pat gali būti pridedami skirtingi papildomi sandorio vertės elementai pagal Muitinės kodekso 32 straipsnį. Todėl, norint atsakyti į prejudicinį klausimą, pirmiausia reikia nustatyti, kas yra pardavėjas ir pirkėjas Muitinės kodekso 29 ir paskesnių straipsnių prasme, o taip pat ir tai, kuris sandoris yra svarbus nustatant muitinės vertę (toliau – svarbus sandoris).

22. Tačiau, Komisijos manymu, tai nereiškia, kad nustatinėdama muitinės vertę muitinė turėjo remtis vien tik CCC ir CCIC pirkimo–pardavimo sandorio verte. Ji teigia, kad CCC ir CCIC yra tarpusavyje susijusios įmonės, todėl pagal Muitinės kodekso 29 straipsnio 2 dalį reikia nustatyti, ar tarpusavyje susijusių įmonių pirkimo–pardavimo sandorio vertė nėra labai artima tarp nesusijusių įmonių tuo pačiu arba beveik tuo pačiu momentu įvykusio tapačių arba panašių prekių pirkimo–pardavimo sandorio vertei. Kitaip ta-

4 — Muitinės kodekso 29 straipsnio 2 dalis.

riant, Komisija mano, kad Taivano gamintojų ir CCC pirkimo–pardavimo sandorio vertė turėtų būti CCC ir CCIC pirkimo–pardavimo sandorio vertės nustatymo palyginamasis kriterijus.

23. Komisijos pozicija verčia atsakyti į klausimą, kokiais kriterijais vadovaujantis nustatomas muitinės vertei nustatyti svarbus pirkimo–pardavimo sandoris ir konkrečiai kiek šia prasme svarbu, kad pirkėjas būtų Bendrijoje įsteigta įmonė.

24. Kalbant apie pirkėjo įsisteigimą Bendrijoje, reikia pažymėti, kaip teismo posėdyje nurodė CCIC, kad byloje *Caterpillar* [5], kuria remiasi Komisija, aiškinamos nuostatos [6], Bendrijos priimtos remiantis su muitinės verte susijusia 1950 m. gruodžio 15 d. Briuselio konvencija [7]. Viena iš šioje byloje nagrinėtų nuostatų numatė, kad „faktiškai sumokėta arba mokėtina kaina (gali būti) pripažįstama kaip muitinės vertė tik tuomet, kai ji nurodoma Bendrijoje įsteigtai pirkėjo įmonei pateiktoje sąskaitoje".

25. Tačiau nuo to laiko teisinė situacija taip pasikeitė, kad pagal Bendrijos teisės nuostatas dėl muitinės vertės, kurios grindžiamos GATT susitarimu dėl muitų tarifų, muitinės vertė nustatoma remiantis nebe normalia kaina, o sandorio verte.

26. Tačiau Muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalyje, kurioje apibrėžiama sandorio vertės sąvoka, neminimas pirkėjo įsisteigimas Bendrijos muitų teritorijoje. Be to, Muitinės kodekse niekur aiškiai neminimas pirkėjo įsisteigimo Bendrijoje klausimas [8].

5 — 1980 m kovo 13 d. Sprendimas *Caterpillar Overseas* (111/79, Rink. p. 773).

6 — 1972 m. kovo 24 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 603/72 dėl muitinės vertei nustatyti svarbaus pirkėjo (OL L 72, p. 17) 1 straipsnis nustato: „Taikant 1968 m. birželio 27 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 803/68 dėl prekių muitinio įvertinimo nuostatas, nepažeidžiant šiame reglamente nustatytų sąlygų, faktiškai sumokėta arba mokėtina kaina gali būti pripažįstama kaip muitinė vertė tik tuomet, kai ji nurodoma Bendrijoje įsteigtam pirkėjui pateiktoje sąskaitoje". (Neoficialus vertimas)

7 — 1950 m. gruodžio 15 d. Briuselyje pasirašyta su prekių muitinės verte susijusi konvencija. Joje, muitinės vertės nustatymas grindžiamas teorinės „normalios kainos" verte. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifo ir prekybos (GATT) Tokijo raunde (1973–1979) buvo parengtas GATT muitinės vertės kodeksas. Jame muitinės vertei nustatyti remiamasi „sandorio verte". 1980 m. kovo 17 d. EEB patvirtino šį GATT muitinės vertės kodeksą ir perkėlė jį į Bendrijos teisę priimdama Reglamentą dėl prekių muitinės vertės (1980 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1224/80 dėl prekių muitinio įvertinimo (OL L 134, p. 1)). 1994 m. sausio 1 d. įsigalioję Muitinės kodeksas perėmė šio reglamento nuostatas be pakeitimų.

8 — Kad *deklarantas* būtų įsteigtas Bendrijoje, Muitinės kodeksas reikalauja tik tam tikrais išimtiniais atvejais.

27. Nuo tada, kai įsigaliojo Reglamentas Nr. 1224/80 dėl muitinio prekių įvertinimo [9], kurį 1994 m. sausio 1 d. pakeitė Muitinės kodeksas, Teisingumo Teismas tik vieną kartą, būtent byloje *Unifert* [10], kalbėjo apie muitinės vertei nustatyti „svarbaus" sandorio šalių įsteigimo vietą. Tačiau reikia pasakyti, kad toje byloje, skirtingai nei mūsų nagrinėjamoje, deklaruoto pirkimo–pardavimo sandorio pirkėjas ir pardavėjas buvo įsisteigę Bendrijoje.

28. Kaip Teisingumo Teismas konstatavo sprendime *Unifert*, pagal Įgyvendinančio reglamento 147 straipsnio 1 dalį, kai prekės perpardavimų atveju daugiau nei viena faktiškai sumokėta arba mokėtina kaina tenkina Muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalį [11], importuotojas gali pasirinkti kainą, kuria remtis nustatant sandorio vertę [12].

29. Muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalis numato, kad pirkimo–pardavimo sandoris gali būti pagrindas muitinės vertei nustatyti tik tuomet, kai yra „eksporto į Bendrijos muitų teritoriją" faktas.

30. Šia prasme Teisingumo Teismas byloje *Unifert* nusprendė, kad „pardavimo eksportuoti" kriterijus susijęs su prekėmis, o ne su *pardavėjo* įsteigimo vieta [13]. Be to, Teisingumo Teismas nurodė, kad sandorio vertė „nepriklauso nuo pirkimo–pardavimo sandorio šalių įsteigimo vietos" [14]. Todėl šiuo atveju nei pardavėjo, nei pirkėjo įmonės įsteigimo vieta negali būti svarbi.

31. Tokį požiūrį patvirtina ir tai, kad Įgyvendinančio reglamento 147 straipsnio 3 dalis aiškiai numato, jog muitinės vertei nustatyti svarbaus sandorio pirkėjui „nereikia įvykdyti kitų sąlygų, išskyrus tą, kad jis turi būti pardavimo sandorio šalis".

32. Tačiau, kaip Teisingumo Teismas konstatavo byloje *Unifert*, vartojant sąvoką „pardavimas eksportui", turima omenyje, kad pardavimo momentu jau yra sutarta, jog prekės iš trečiosios šalies bus įvežtos į Bendrijos muitų teritoriją [15]. Tai turėtų reikšti, kad kaip svarbų sandorį nurodant

9 — 7 išnašoje minėtas reglamentas.

10 — 1990 m. birželio 6 d. Sprendimas *Unifert Handels GmbH* (C-11/89, Rink. p. I-2275).

11 — 10 išnašoje minėtame sprendime *Unifert* kalbama apie Reglamento Nr. 1224/80 3 straipsnio 1 dalį, kurios turinys buvo perkeltas į Muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalį be pakeitimų.

12 — Žr. 10 išnašoje minėto sprendimo *Unifert* 16 ir 21 punktus.

13 — 10 išnašoje minėto sprendimo *Unifert* 11 punktas. Šis Teisingumo Teismo sprendimas iš esmės pagrįstas 1980 m. birželio 11 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 1459/80 dėl tam tikrų Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1224/80 1, 3 ir 8 straipsnių nuostatų įgyvendinimo nuostatų (OL L 154, p. 14), kurio turinys be pakeitimų buvo perkeltas į Įgyvendinančio reglamento 147 straipsnio 1 dalį.

14 — 10 išnašoje minėto sprendimo *Unifert* 9 punktas.

15 — 10 išnašoje minėto sprendimo *Unifert* 9–11 punktai.

dviejų užsienyje įsteigtų sutarties šalių (kaip šioje byloje Taivano gamintojai ir CCIC) pardavimo sandorį, reikia įrodyti, jog prekės buvo parduotos tam, kad būtų eksportuotos į Bendrijos muitų teritoriją. Tai galėtų pagrįsti, pavyzdžiui, pardavimo dokumentai, jeigu juose būtų nurodyta, kad prekės skirtos Bendrijos muitų teritorijai, ir jeigu prekes užsakė tarpininkas, bet tiekėjai jas tiesiogiai pristatė į Bendriją, arba jeigu prekės buvo pagamintos specialiai Bendrijos pardavėjui.

33. Tačiau perpardavus eksportuoti į Bendrijos muitų teritoriją skirtas prekes deklarantas gali pasirinkti, kuria iš perpardavimo kainų bus remiamasi nustatant muitinės vertę, tik su viena praktine sąlyga, t. y. deklarantas turi galėti pateikti visus muitinei reikalingus šią kainą pagrindžiančius dokumentus ir duomenis, kaip to reikalauja Įgyvendinančio reglamento 178–181 straipsniai [16].

34. Bet kuriuo atveju taikytina Bendrijos teisė nenurodo jokios priežasties, dėl kurios muitinės vertei nustatyti svarbiame sandoryje dalyvaujantis pirkėjas privalėtų būti įsteigtas Bendrijoje.

35. Kalbant apie šią bylą, iš prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo aprašytų faktinių bylos aplinkybių matyti, kad Taivano gamintojai prekes pristatė tiesiogiai CCIC, t. y. į Bendriją. Tai leidžia manyti, kad Taivano gamintojų ir CCC pardavimo sandorio tikslas buvo eksportas į Bendrijos muitų teritoriją. Be to, iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo aprašytų faktinių bylos aplinkybių negalima daryti išvados, kad Taivano gamintojų ir CCC sandorio dokumentacija Nyderlandų muitinei būtų galėjusi sukelti abejonių.

36. Todėl galima sakyti, kad Taivano gamintojų ir CCC pardavimo sandorį pagrįstai buvo galima nurodyti kaip muitinės vertei nustatyti svarbų sandorį.

37. Toliau reikia išnagrinėti Muitinės kodekso 32 straipsnyje numatytų papildomų vertės elementų taikytinumą šiam sandoriui.

16 — Šiuo klausimu žr. 10 išnašoje minėto sprendimo *Unifert* 16 punktas.

C — *Muitinės kodekso 32 straipsnio 1 dalies b punkte numatytų papildomų elementų taikytinumas*

38. Iš to, kas buvo pasakyta, matyti, kad nustatant muitinės vertę pagrįstai buvo remtasi Taivano gamintojų ir CCC sandorio verte.

39. Teismo posėdyje buvo nurodyta, kad, nors fiksuota operacinės sistemos vertė buvo įtraukta į pardavimo tarp CCC ir CCIC kainą kartu su pelno marža, ji nebuvo įtraukta į pardavimo tarp Taivano gamintojų ir CCC kainą, kurios pagrindu buvo nustatyta muitinės vertė.

40. Pagal MK 32 straipsnio 1 dalies b punktą, nustatant muitinės vertę, vadinamųjų pagalbinių elementų vertė prie faktiškai sumokėtos arba mokėtinos importuojamų prekių kainos pridedama tokiais atvejais: paslaugos ar prekės 1) importuojamų prekių pirkėjo teikiamos (tiekiamos) tiesiogiai arba netiesiogiai, 2) nemokamai arba sumažintomis kainomis, 3) skirtos prekių, kurių vertė nustatinėjama, gamybai ir eksportui skirtam pardavimui, 4) jeigu ši vertė nebuvo įskaityta į faktiškai sumokėtą arba mokėtiną kainą. Be to, pirkėjui turėjo būti suteiktas vienas iš MK 32 straipsnio 1 dalies b punkto i–iv papunkčiuose išvardytų papildomų elementų.

41. Komisija abejoja tuo, kad šios bylos faktinės aplinkybės leidžia taikyti MK 32 straipsnio 1 dalies b punktą. Ypač ji abejoja tuo, kad pirkėjas tiesiogiai arba netiesiogiai suteikė operacinę sistemą ir kad jos vertė nebuvo įtraukta į CCC ir CCIC pirkimo–pardavimo sandorio vertę. Be to, ji nėra tikra, ar operacinė sistema atitinka bent vieną iš MK 32 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų kategorijų.

42. Kaip prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodė nacionalinis teismas, ir to neginčijo pagrindinės bylos šalys, operacinę sistemą Taivano nešiojamųjų kompiuterių gamintojams CCC suteikė nemokamai. CCC sudarė su *Microsoft* sutartį, pagal kurią *Compaq* ar jos vardu pagaminti kompiuteriai gali būti parduodami su įdiegta *Microsoft* operacine sistema. Kadangi muitinės vertei nustatyti svarbiame sandoryje CCC yra pirkėjas, manau, kad pirkėjas (t. y. CCC) suteikė pardavėjui (t. y. Taivano gaminto-

jams) operacinę sistemą tiesiogiai ar bent jau netiesiogiai MK 32 straipsnio 1 dalies b punkto prasme.

43. Tai, kad operacinės sistemos vertė aiškiai nebuvo įtraukta į CCC Taivano gamintojams faktiškai sumokėtą kainą, konstatavau jau anksčiau.

44. Todėl, mano nuomone, MK 32 straipsnio 1 dalies b punkto taikymo sąlygos yra įvykdytos. Telieka nustatyti, ar operacinė sistema atitinka bent vieną iš Muitinės kodekso 32 straipsnio 1 dalies b punkto i–iv papunkčiuose nurodytų pagalbinių elementų.

45. CCIC šiuo klausimu mano, kad operacinė sistema neatitinka nė vieno iš i, ii ir iii papunkčiuose nurodytų pagalbinių elementų, nes jie yra tik materialinės gėrybės. Kalbant apie iv papunktyje minimus vadinamuosius „intelektinius papildomus elementus", CCIC mano, kad jų vertę galima pridėti tik tuo atveju, kai jie būtini importuojamai prekei pagaminti, o šioje byloje taip nėra.

46. Komisija taip pat mano, kad operacinė sistema neatitinka nė vienos iš šių keturių pagalbinių elementų kategorijų.

47. Kita vertus, Jungtinės Karalystės ir Ispanijos vyriausybių nuomone, operacinę sistemą reikia priskirti MK 32 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje nurodytai kategorijai „medžiagos, komponentai, dalys ir panašūs daiktai, įeinantys į importuojamų prekių sudėtį". Jungtinės Karalystės vyriausybė konkrečiai mano, kad operacinė sistema yra sudėtinė nešiojamojo kompiuterio dalis, nes ji yra savarankiška dalis, turinti savo vertę, be to, yra būtina norint, kad kompiuteris veiktų. Todėl, jos nuomone, nustatant muitinės vertę nėra pagrindo pagalbinių elementų skirstyti į materialius ir nematerialius. Ispanijos vyriausybė mano, kad šiuo atveju iš tiesų kalbame apie nematerialų, tačiau į kompiuterį integruotą elementą ir kad be operacinės sistemos kompiuteris negalėtų veikti taip, kaip su ja.

48. Nyderlandų ir Vokietijos vyriausybės mano, kad operacinę sistemą reikia laikyti intelektiniu pagalbiniu elementu MK 32 straipsnio 1 dalies b punkto iv papunkčio prasme. Vokietijos vyriausybė tvirtina, kad operacinė sistema yra importuojamai prekei pagaminti būtinas elementas, nes faktinėms bylos aplinkybėms svarbi sutartis numato kompiuterių su įdiegta operacine sistema tiekimą. Nyderlandų vy-

riausybės nuomone, operacinė sistema yra būtina importuojamos prekės dalis, be kurios kompiuterio nebūtų galima naudoti pagal paskirtį, ir todėl yra būtina jo gamybai.

49. Muitinės kodekso 32 straipsnio trečia dalis numato, kad, nustatant muitinės vertę, prie faktiškai sumokėtos arba mokėtinos kainos nepridedamos jokios pinigų sumos, išskyrus kai numatyta šiame straipsnyje. Žiūrint vien į šią formuluotę, būtų galima daryti išvadą, kad 32 straipsnio nuostatas reikia aiškinti siaurai. Tačiau pavartoti žodžiai „ir panašių daiktų" reiškia, jog MK 32 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktyje pateikiamas sąrašas nėra išsamus.

50. Muitinės vertę reglamentuojančiais Bendrijos teisės aktais siekiama įtvirtintini sąžiningą, vienodą ir neutralią sistemą, kuri neleistų naudoti sutartinių arba fiktyvių muitinės verčių [17]. Iš to išplaukia, kad muitinės vertės nustatymas iš esmės skirtas tam, kad būtų atsižvelgta į visas importuojamos prekės sudedamąsias dalis, kurios turi ekonominę vertę. Šioje vietoje nėra aišku tik tai, ar svarbu, kad importuojamos prekės „medžiagos, komponentai, dalys ir panašūs daiktai" yra nematerialūs.

51. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad Teisingumo Teismo praktika dėl nematerialių pagalbinių elementų muitinės vertės nelabai padės atsakyti į nagrinėjamą klausimą, nes ji nevienareikšmė. Byloje *Bosch* [18] Teisingumo Teismas nusprendė, kad mašinos muitinės vertę turi sudaryti tik pačios prekės vertė, o ne tokių nematerialaus turto, kaip antai procedūros, paslaugos ar praktinė patirtis (know-how), vertė [19]. Byloje *Brown Boveri* [20] Teisingumo Teismas nusprendė, kad, kai programinė įranga yra inkorporuota į importuojamą prekę ir su ja susieta, jos vertė laikytina neatskiriama sumokėtos ar mokėtinos kainos dalimi [21].

52. Tačiau šį tariamą prieštaravimą galima paaiškinti, suskirsčius nematerialius pagalbinius elementus taip: viena vertus, yra intelektiniai pagalbiniai elementai, kurie suteikiami todėl, kad yra reikalingi prekės gamybai, pavyzdžiui, patentas, dizainas ar modelis. Kartais, kai įvykdytos kitos sąlygos, šie pagalbiniai elementai gali būti priskirti MK 32 straipsnio 1 dalies b punkto iv papunktyje nurodytai kategorijai. Tačiau antra vertus,

17 — 2000 m. spalio 19 d. Sprendimas *Hans Sommer prieš Brėmeno muitinę* (C-15/99, Rink. p. I-8989, 25 punktas).

18 — 1977 m. liepos 14 d. Sprendimas *Bosch* (1/77, Rink. p. 1473).

19 — 18 išnašoje minėto sprendimo *Bosch* 4 punktas.

20 — 1991 m. balandžio 18 d. Sprendimas *Brown Boveri* (79/89, Rink. p. I-1853).

21 — 20 išnašoje minėto sprendimo *Brown Boveri* 21 ir 22 punktai.

juos reikia skirti nuo nematerialių pagalbinių elementų, kurie įdiegiami į importuojamą prekę tam, kad ji veiktų, pavyzdžiui, skalbimo programa skalbiamojoje mašinoje ar borto kompiuterio programinė įranga automobilyje. Modelis ar dizainas, kitaip nei, pavyzdžiui, patentas, nėra nematerialiai sudedamoji dalis, kuri yra neišvengiama ir būtina sąlyga importuojamai prekei sukurti. Tačiau nematerialūs pagalbiniai elementai, nepaisant jų nematerialumo, yra galutinės prekės sudedamoji dalis, nes jie yra su preke susiję [22], gerina jos technines galimybes ar net suteikia jai papildomo funkcionalumo, taip gana ženkliai padidindami importuojamos prekės vertę. Pastarajai nematerialių sudedamųjų dalių, inkorporuotų į importuojamą prekę, kategorijai aš priskirčiau, pavyzdžiui, byloje *Brown Boveri* nagrinėtą programinę įrangą.

53. Taigi iš viso to, kas pasakyta, galima daryti išvadą, kad šioje byloje svarbiausia yra tai, ar nešiojamasis kompiuteris ir operacinė sistema yra vientisa prekė, t. y. ar operacinė sistema yra importuojamos prekės komponentas ekonomine ir praktine prasme. Kaip ir kitų komponentų – taip pat ir materialių – atveju, tai nebūtinai reiškia, kad be šio nematerialaus komponento nešiojamasis kompiuteris visiškai neveiktų.

54. Be to, šioje byloje reikia atsižvelgti į tai, kad sutarties šalys susitarė, jog nešiojamieji kompiuteriai bus tiekiami su įdiegta operacine sistema – šiuo atveju *Microsoft* pagaminta operacine sistema. Todėl nagrinėjamoje byloje pirkėjo užsakyta prekė yra kompiuteris kartu su operacine sistema, ir be operacinės sistemos jis būtų iki galo nesukomplektuotas.

55. Reikia pažymėti, kad, CCIC nuomone, įtraukti operacinės sistemos vertę į muitinės vertę remiantis Muitinės kodekso 32 straipsnio 1 dalies b punktu šiuo atveju prieštarautų Muitinės kodekso sistemos logikai, nes pagal Muitinės kodekso 34 straipsnį ir Įgyvendinančio reglamento 167 straipsnį to daryti nereikia, jei programinė įranga saugoma laikmenoje ir jos vertė deklaruota atskirai nuo laikmenos vertės.

22 — Iš šios bylos faktinių aplinkybių matyti, kad operacinė sistema yra įdiegta standžiajame diske. Tačiau norint, kad ji veiktų, pirmiausia reikia ją aktyvuoti.

56. Šis argumentas nagrinėjamoje byloje nėra svarus, nes čia pirmiausia kalbama apie nešiojamųjų kompiuterių, kuriuose įdiegta operacinė sistema, importą, o ne apie atskirai ketinamos pardavinėti programinės įrangos importą. Be to, Muitinės kodekso 34 straipsnio ir Įgyvendinančio reglamento 167 straipsnio nuostatos aiškiai yra išimtis, todėl jas reikia aiškinti siaurai. Pagal Įgyvendinančio reglamento 167 straipsnio 2 dalį ši nuostata netaikytina programinei įrangai, kuri yra prekių su telktiniais grandynais, puslaidininkiais ir panašiais įtaisais dalis. Todėl nešiojamajam kompiuteriui Muitinės kodekso 34 straipsnis ir Įgyvendinančio reglamento 167 straipsnis netaikytini. Iš visko sprendžiant, išimtys taikytinos tik prekybai ta programine įranga, kuri laikmenoje saugoma norint ją pristatyti, o ne ta programine įranga, kuri, kaip šioje byloje, yra pateikiama kaip nematerialus nešiojamojo kompiuterio komponentas. Mano manymu, ribota Muitinės kodekso 34 straipsnio ir Įgyvendinančio reglamento 167 straipsnio nuostatų taikymo sritis neleidžia laikmenose išsaugotai programinei įrangai skirtų taisyklių taikyti nešiojamojo kompiuterio standžiajame diske įdiegtai programinei įrangai.

57. Mano manymu, iš viso to, kas buvo pasakyta, 32 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą kategoriją „į importuojamų prekių sudėtį įeinančios medžiagos, komponentai, dalys ir panašūs daiktai“ reikia aiškinti taip, kad nurodytomis aplinkybėmis ji apima ir gamintojo nešiojamajame kompiuteryje įdiegtą operacinę sistemą.

58. Taigi į pateiktą klausimą reiktų atsakyti taip, kad nustatant importuojamų kompiuterių, kuriuose pardavėjas įdiegė operacinę sistemą, muitinės vertę prie jų sandorio vertės, vadovaujantis Muitinės kodekso 32 straipsnio 1 dalies b punktu, reikia pridėti pirkėjo pardavėjui nemokamai pateiktos operacinės sistemos vertę, jei ši nebuvo įtraukta į sandorio vertę.

59. Atsižvelgiant į tai, nėra reikalo toliau nagrinėti šalių argumentų dėl Muitinės kodekso 32 straipsnio 1 dalies c punkto ir 34 straipsnio išaiškinimo.

V — Bylinėjimosi išlaidos

60. Nyderlandų, Jungtinės Karalystės, Vokietijos ir Ispanijos vyriausybių bei Komisijos išlaidos nėra atlygintinos. Kadangi pagrindinės bylos šalims šis procesas yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas.

VI — Išvada

61. Atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į pateiktą klausimą atsakyti taip:

„Nustatant importuojamų kompiuterių, kuriuose pardavėjas įdiegė operacinę sistemą, muitinės vertę, vadovaujantis 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 32 straipsnio 1 dalies b punktu, prie jų sandorio vertės reikia pridėti pirkėjo pardavėjui nemokamai pateiktos operacinės sistemos vertę, jei ši nebuvo įtraukta į sandorio vertę."